

Αθλητισμός ως την άκρη του γκρεμού του ντόπινγκ (Σπυριδούλα Σπανέα)

Date : Αυγούστου 21, 2013

Πώς ένας νέος φτάνει στο σημείο να βυθιστεί στον κόσμο των ουσιών

Καθημερινά, χιλιάδες μικρά παιδιά συρρέουν σε στάδια, γήπεδα και προπονητήρια που βρίσκονται σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της γης. Ονειρο, που στις περισσότερες περιπτώσεις τούς το «εμφυτεύουν» οι γονείς τους, είναι να γνωρίσουν στιγμές δόξας και να γίνουν πρωταθλητές. Η δόξα, όμως, κοστίζει. Στον αθλητισμό, κάποιες φορές, πληρώνεται, εκτός από δάκρυα και ιδρώτα και με προβλήματα στην υγεία. Πώς όμως φτάνει ένα νεαρό παιδί στη χρήση απαγορευμένων ουσιών; Ποιες είναι οι ψυχοκοινωνικές παράμετροι που ωθούν τους αθλητές σε επικίνδυνα, για την υγεία τους, σκευάσματα;

Η Ελλάδα θεωρείται διαμετακομιστικό κέντρο απαγορευμένων ουσιών. Πολλά σκευάσματα, όμως, μένουν στην εγχώρια αγορά «μολύνοντας» την υγεία πρωταθλητών, αθλούμενων αλλά και μαθητών που θέλουν μία καλύτερη επίδοση. «Η ελληνική κοινωνία είναι χαλαρή στη χρήση των φαρμάκων. Ένα παιδί μαθαίνει από μικρό ότι υπάρχει ένα μεγάλο φαρμακείο στο σπίτι και έτσι αντιμετωπίζει με χαλαρό τρόπο τη λήψη ουσιών», μας λέει ο καθηγητής Αθλητικής Ψυχολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Χαράλαμπος Τσορμπατζούδης, ο οποίος, μαζί με την ερευνητική του ομάδα, μελέτησαν το θέμα και παρουσίασαν τα ερευνητικά δεδομένα στο βιβλίο «Το ντόπινγκ στον αθλητισμό». Το ερευνητικό τους πρόγραμμα χρηματοδοτήθηκε από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Αντιντόπινγκ (WADA).

«Θα παίρνω με τις χούφτες»

«Όταν

θα μεγαλώσω θα παίρνω τα φάρμακα με τις χούφτες και θα σηκώνω απίστευτα κιλά» μας είχε πει, πριν από χρόνια, 15χρονος αρσιβαρίστας από νησί των Δωδεκανήσων. Ευτυχώς, ο νεαρός έφυγε από τον αθλητισμό. Μπορεί να μη σήκωσε τα απίστευτα κιλά που ονειρευόταν αλλά έσωσε την υγεία του. Ο μικρός ήθελε να γίνει πρωταθλητής για να ζηλέψουν οι φίλοι του, να γίνει γνωστός. Ξέχασε ότι μπήκε στον αθλητισμό με άλλα όνειρα. Εκεί, κάποιος

του είπαν, ότι οι μεγάλες επιδόσεις περνάνε από... άλλους δρόμους. Στην έρευνα του Τμήματος Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του ΑΠΘ αναφέρεται ένα άλλο παράδειγμα: Η Ελένη είναι μια ταλαντούχα αθλήτρια στίβου από μια επαρχιακή πόλη. Κέρδισε το πανελλήνιο πρωτάθλημα και η ομοσπονδία την έφερε στην Αθήνα. Το πρόγραμμα ανάπτυξης της παρέχει διαμονή, ιατρική στήριξη και μισθό 600 ευρώ. Παρά τις προσπάθειες που καταβάλλει δεν βελτιώνει τις επιδόσεις της. Η προπονήτρια τής λέει ότι υπάρχει κίνδυνος να βγει από το πρόγραμμα. Η Ελένη δεν θέλει ούτε να το σκεφτεί. Τότε, κάποιος της προτείνει να χρησιμοποιήσει απαγορευμένες ουσίες και αρχίζει να το σκέπτεται.

Στην περίπτωση της Ελένης, όπως και άλλων αθλητών, τα κίνητρα αρχίζουν να καθορίζουν τον τρόπο σκέψης. Η παραμονή της Ελένης στο πρόγραμμα, της έγινε αυτοσκοπός.

Τα «προνόμια»

Τα παιδιά ασχολούνται με κάποιο άθλημα, στις περισσότερες περιπτώσεις χάρη στην παρότρυνση των γονιών τους, για να γυμναστούν και να πάρουν από τη χαρά που δίνει ο αθλητισμός, το παιχνίδι. Στην πορεία, όταν αρχίσουν να έρχονται οι πρώτες διακρίσεις, ο νεαρός αθλούμενος αποκτάει ένα είδος εθισμού με αυτό που κάνει. Τα ταξίδια, η αναγνωρισιμότητα, κάποια χρήματα σε μορφή οδοιπορικών, τον κάνουν να ξεχωρίζει από τους υπόλοιπους συνομήλικους τους. Αν διαπιστώσει ότι μπορεί να χάσει κάποιο από αυτά τα «προνόμια» είναι ικανός να πάρει οποιοδήποτε βοήθημα του προτείνουν, γιατί είναι πεπεισμένος ότι «όλοι έτσι κάνουν». «Αυτά τα άτομα είναι προσανατολισμένα στην απόδοση. Θέλουν το μάξιμουμ των επιδόσεών τους. Η κατάσταση που ζουν είναι ιδιαίτερα πειστική. Η χρήση απαγορευμένων ουσιών αποτελεί μία σύνθετη διαδικασία. Σε “δένει” με τον προπονητή, τον γονιό, το περιβάλλον. Η εντύπωση ότι όλοι παίρνουν είναι μία λανθασμένη στάση και αντίληψη», μας λέει ο κ. Τσορμπατζούδης.

Όταν ένας πρωταθλητής μπει στον «κόσμο» των απαγορευμένων ουσιών έχει ξεπεράσει της ηθικές αναστολές, θεωρεί ότι αυτό που κάνει είναι το σωστό, γιατί έτσι τον αφήνει να καταλάβει ο περίγυρός του, και το μόνο που φοβάται είναι ο έλεγχος. Αξίζει να θυμήσουμε, ότι η Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή άρχισε πειραματικούς ελέγχους το 1964. Ο θάνατος ποδηλατών από αμφεταμίνες ανάγκασε τη ΔΟΕ να δημιουργήσει το 1967 την

πρώτη φαρμακευτική επιτροπή.

Πρόληψη, όχι εκφοβισμός

«Η

πρακτική της τιμωρίας και του εκφοβισμού δεν απέδωσε τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Πρέπει να υπάρξουν δράσεις που θα στοχεύουν στην πρόληψη και όχι στην αντιμετώπιση της χρήσης ουσιών. Η ενημέρωση για την πραγματική συχνότητα της χρήσης, οι επιπτώσεις στην υγεία καθώς και στρατηγικές για αντίσταση στους πειρασμούς θα δώσουν επιπλέον εφόδια στους αθλητές ώστε να λάβουν αποτρεπτική απόφαση για χρήση απαγορευμένων ουσιών», επισημαίνει ο Λέκτορας του ΤΕΦΑΑ του ΑΠΘ, Βασίλειος Μπαρκούκης.

Τα συμπληρώματα διατροφής

Το 1994, ύστερα από πιέσεις εμπόρων και εταιρειών συμπληρωμάτων διατροφής, το αμερικανικό Κογκρέσο ψήφισε νόμο που επέτρεπε τη διαφήμιση και διάθεση συμπληρωμάτων διατροφής, βιταμινών κ.λπ. (φυτικά προϊόντα, βότανα κ.ά.). Σύμφωνα με τον νόμο, η πιστοποίηση και ο έλεγχος των σκευασμάτων πέρασε, κατά μεγάλο ποσοστό, στις κατασκευάστριες εταιρείες. Αυτό έφερε σιγά σιγά την αλόγιστη χρήση συμπληρωμάτων, που περιέχουν, κατά μεγάλο ποσοστό, ουσίες ντόπινγκ, από ανθρώπους όλων των κοινωνικών τάξεων που ενδιαφέρονται να κάνουν πρωταθλητισμό όχι στα στάδια αλλά στην προσωπική ή επαγγελματική ζωή τους.

«Το 1994 αποτελεί ένα κομβικό χρονικό σημείο. Η ψήφιση του νόμου από το αμερικανικό Κογκρέσο είχε ως αποτέλεσμα η αγορά των συμπληρωμάτων διατροφής να γνωρίσει μεγάλη άνθηση με απρόβλεπτες κοινωνικές, οικονομικές και ψυχολογικές επιπτώσεις τόσο για τους αθλητές όσο και τις ευρύτερες κοινωνικές ομάδες», υποστηρίζει στην έρευνα «Ντόπινγκ στον αθλητισμό» ο ψυχολόγος και λέκτορας του Διεθνούς Τμήματος του Πανεπιστημίου του Σέφιλντ, Λάμπρος Λαζούρας.

Τις τελευταίες δεκαετίες, η βιομηχανία συμπληρωμάτων διατροφής γνωρίζει αλματώδη ανάπτυξη. Σύμφωνα με έρευνες, η μέση ετήσια κατανάλωση συμπληρωμάτων διατροφής στην Αμερική αγγίζει τα 17,8 δισ. δολάρια. Τα συμπληρώματα είναι ευρέως διαδεδομένα στους χώρους του πρωταθλητισμού, του επαγγελματικού και ερασιτεχνικού αθλητισμού, αλλά και στη φυσική δραστηριότητα ενός προσώπου. «Όσοι λαμβάνουν τέτοια σκευάσματα μπορεί να πάρουν εν γνώσει ή εν αγνοία τους απαγορευμένες ουσίες. Έχουν υπάρξει αναλύσεις σε νόμιμα διατροφικά συμπληρώματα και ένα μεγάλο ποσοστό από αυτά περιείχε απαγορευμένες ουσίες, όπως αναβολικά στεροειδή και προορμονικές ουσίες. Ακόμα και σκευάσματα βιταμινών έχουν βρεθεί νοθευμένα με την ουσία στανοζολόλη», μας λέει ο κ. Χαράλαμπος Τσορμπατζούδης.

Πολλές φορές, όταν κάποιος πρωταθλητής βρίσκεται «θετικός» σε μια απαγορευμένη ουσία ορκίζεται ότι τη δεδομένη χρονική περίοδο χρησιμοποιούσε κάποιο σκεύασμα διατροφής. «Πήρα μόνο συμπλήρωμα διατροφής», δήλωσε πρόσφατα ο Τζαμαϊκανός σπρίντερ Ασάφα Πάουελ. Μάλιστα, το συγκεκριμένο σκεύασμα του το έδωσε ο γυμναστής του.

Μπορεί στην περίπτωση κάποιων πρωταθλητών η εντόπισή τους για χρήση απαγορευμένων ουσιών μέσα από κάποιο, φαινομενικά, αθώο σκεύασμα να αποτελεί ένα είδος... Νέμεσης (χρησιμοποιούν ουσίες που δεν ανιχνεύονται και την "πατάνε" από τα νόμιμα), σε ό,τι αφορά, όμως, τους ανθρώπους της καθημερινότητας που εισάγουν στον οργανισμό τους άγνωστα και επικίνδυνα προϊόντα μπορεί να θεωρηθεί ακόμα και εγκληματική ενέργεια, όταν οι τελευταίοι δεν γνωρίζουν τι παίρνουν. Σε γυμναστήρια και σε χώρους μαζικού αθλητισμού, πολλές φορές, οι γυμναστές ή και συναθλούμενοι προτείνουν συμπληρώματα για καλύτερες επιδόσεις ή ακόμα και για καλύτερη συγκέντρωση στην εργασία. «Υπάρχουν άνθρωποι που χρησιμοποιούν αμφεταμίνες με μεγάλη ευκολία. Σε αγώνες μαζικού αθλητισμού, ένα μεγάλο ποσοστό ανθρώπων παίρνουν απαγορευμένες ουσίες χωρίς, ίσως, να το γνωρίζουν. Ακόμα και σε περιπτώσεις που κάποιος δίνει εξετάσεις, νομίζει ότι με μία τέτοια βοήθεια θα πετύχει το μάξιμουμ των δυνατοτήτων του, προκαλώντας μεγάλο κακό στον οργανισμό του. Πρόκειται για ζήτημα κοινωνικής υγείας που αγγίζει πολλά κοινωνικά στρώματα και ως τέτοιο πρέπει να αντιμετωπιστεί», αναφέρει ο κ. Τσορμπατζούδης. Σπυρ. Σπαν.

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<http://alopsis.gr>

(Πηγή: kathimerini.gr, 18/8/2013)